

ገዲናካዮ ዘይገድፈካ ስርዓት... ኣይሃብካዮ ዘብል

ክፍለ ዜናን ባህል
ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ
27.12.2008

ዝፈትዎ ሃገሩ ገዲፉ ስደት ዓዲ-ጓና ክነብር ዝብህግ ወይውን ዝመርጽ ሰብ ዳርጋ የለን እንተተባህለ፡ ጋሻ-ሓሳብ ኣይኮነን። ምክንያቱ ኣብ መንጎ ሰብን ሃገሩን ዘሎ ምትእስሳር፡ ልዕሊ ቃል-ኪዳንን፡ ልዕሊ ዝምድናታት ጸሓይን ሱፍን ወይውን ዓሳን ማይን ዝኸይድ ዝምድና ብምኻኑዮ። ሰብ ነቲ ምስ ሃገሩ ዘለዎ ምትእስሳር ቦቲኹ ንስደት ክኸይድ ዝግደድ ድማ፡ ኣብ ሃገሩ ምንባር እምብዛ ምስክርዕር ጥራይዮ። ሰብ ሃገሩ ገዲፉ ንክሰደድ ካብ ዘገድዱ ምክንያታት ብዙሓት ክጥቀሱ ዝከኣሉኻ እንተኾነ፡ ልዕሊ ኹሉ ግን ክብረት ምስኣን ወይ ድማ፡ ኣብ ገዛእ ሃገርካ ሕሰረት ምስካምዮ ዝወልዶ።

ከምቲ ኣብ ከርሲ ናይታ “ብህግዲፍ ዘዩመሓድራ ኤርትራ” ብመደበር ሽመልባ እትፍለጥ መዓስከር ስደተኛታት ካብ ዝፈረዩ ስነ-ጥበባዊታት ሓደ ዝኾነ መንእሰይ ሃብቶም መሓራ፡ ኣብታ ጽልግልግ ዘርእስታ ደርፉ፡ ባህጊ ትምኒትና ኣይነበረን ስደት፡ ጠሚና ኣይዓረቅናን ስኢና እምበር ክብረት ክብል፡ ንጠንቂ ስደት ኣጎሊሑ ኣንጸባርቅዎዮ።

ሃገርን ክብረትን ሕድሕዳዊ ምትእስሳር ዘለዎም ፈላሊኻ ዘይረኣዩን ልክዕ ከም ዘንግን ባንዲራንዮም ክበሃሉ ይከኣሉ። ሃገር፡ ሃገር ክበሃል ዝበቅዕ ንዜጋታቱ ክብረት ዘውሓሰ ምስክሮምን ጥራይዮ። ኣብ ክንዲ ክብረት ንዜጋታቱ ሕሰረት ዘሰክም ስርዓት ዝነገሶ ሃገር ግን፡ ሃገር ክትብሎ ኣጸጋሚዮ። ክብረት ምስክርዕር ድማ፡ ሰብ ዓዱ ገዲፉ ክስደድ ንቡርዮ። እዚ ድማ፡ ንሃገር ስደት ባለጽዎ ማለት ኮይኑ፡ ሃገር፡ ሃገር ካብ ምኻን ኣኸቲሙ ማለትዮ። ትማሊ ህዝቢ ኤርትራ ኣንጸር መግዛእቲ ዝሓለፎ መሪር መዋጥርን ዝሰገሮም ባዳህቲ መስገደላትን፡ ዝኸፈሎም ረዘንቲ ዋጋታትን፡ ንስልክብረትን መንነትን እምበር፡ ምልክን ብድዕን ውርደትን ንምንጋስ ከምዘይነበረ፡ ዘካትዕ ኣይኮነን። ከምቲ ለባማት ኣቦታትና፡ “ሕማቅ ንፉዕ እንተወለደ ተቀልተ” “ንፉዕ ድማ፡ ሕማቅ እንተወለደ ተዘመተ” ክብሉ ዝመሰልዎ፡ ኣብ መዛዘሚ ናይቲ ጉዕዞ፡ ካብ ማህጸን ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡ ንህዝቡ ዘኸብር ስርዓት ዘይኮነ፡ ንህዝቡ ዘሕሰር፡ ቀራን ስርዓት ስለዝተወልደ፡ ሕልሚ ክብረት በኒኑ ክተርፍ ግድን ኮነ።

ኣብ ዓለምና ዝተፈላለዩ ጨቆንቲ ስርዓታት ኔሮምን ኣለዉንዮም። ዜጋታት ናይዞም ስርዓታት ካብቲ ቡቶም ስርዓታት ዝወርዶም ዝነበረ መከራን ግፍዕን ንምምላጥ ድማ፡ ይስደዱ ኔሮምን ኣለዉን። እቶም ስርዓታት ግን ስደት ክኸልክሉ ዘይኮነ፡ ጠንቂ ናይቲ ስደት ባዕሎም ዝፈጠርዎ ምኻኖም ተገንዚቦም፡ ሽግራቶም ኣለልዮም ናይ ጽገናን መኣሪምታን ስገምታት ክወስዱዮም ዝረኣዩ ኔሮም። ንዓና ኤርትራውያን ገጢሙና ዘሎ ስርዓት ግን፡ ሽግር ዝጽሕትር እምበር፡ ሽግርና ዝፈትሕ ስርዓት ኣይኮነን። እንታይ ደኣ፡ ይጥዓምኩም.. ይኸፋእኩም፡ ይርሃውኩም ይኸረርኩም..ኣሜን ኢልኩም ጥራይ ተገዝኡለይ ብምባል፡ ቻእ እናበለ ከምኣድጊ ኣብ ዝኸድና ኼድና ክኹብኩብና ክነብር ዝደለ ስርዓትዮ ገጢሙና። ኣነስ ኣይፋሉ፡ ተንበርኪኽኻ ምንባር ነብስኻ ምጥባር ስለዝኾነ፡ እዛ ሃገር ገዲፈሉ ዘይከይድ ኢልካ ንስደት ምስእተምርሕ ውን ብነዊሕ ቦትሪ ከራኸበልካ ዝፍትን፡ ገዲፉ ዘይገድፈካ፡ ኣብዝኸድካዮ ፈትለ-ውዲቱ እናዘርግሐ ንኸየቅስነካ ህርድግ ዝብል ስርዓትዮ ገጢሙና።

ስርዓት ህግደፍ ነቶም መጻኢ ዕድሎም ጽልግልግ ኢልዎም ናብ ስደት ዘምርሑ መንእሰያትና፡ መጀመርያ ነቶም ብድፉን ምእዙዝነቶም ዝልለዩ ኣብ ደባት ዓሪዶም ዝርከቡ ሰራዊቱ ኣቢሉ፡ ዶብ ክሰግር ዝረኸብክሞ ብጥይት ሓምሺሽኩም ኣውድቅዎ ዝብል ኣረሜናዊ ትእዛዝ ካብ

ምሃብ ሓሊፉ፡ ነቶም ነዚ ዝቀነዳሎም ኣፈሙዛት ሰንጢቆም ንሓንቲኣ ዶብ ዝሳገሩ መንእሰያት ውን፡ ኣብተን ዑቕባ ዝሓቱለን ሃገራት ውን ከይተረፈ፡ ምስ መንግስታትን ጸጥታን ናይተን ሃገራት እናተመሻጠረ ጉቦን ካልእን እናሃበ፡ ሽግራት ዝፈጥረሎምን፡ ዓፊኑ ዝወሰዶምን መንእሰያት'ውን ቁጽሮም ጸብጺብካ ኣይውዳእንዮ። ነዚ ስለዝኣመነ ከኣ'ዩ መራሒ ናይቲ ደም ንጹሃት ዜጋታቱ ዝቅለብ ጭርናዕ ስርዓት ዝኾነ ኢሳያስ ኣፍወርቂ፡ ኣብቲ ንስደት ኣመልኪቱ ምስ ቲቪ-ኤሪ ዘካየዶ ናይ ሽጢ-ምጢ ቃለ-መጠይቕ፡ ግደሬም ይሰደዱ መሲልዎም እምበር ደይ፡ ከም መንደቅ ሃሪማ እትምለስ ኩዕሶ ክመለሱናዮም ክብል ዝተሰምዐ። እዚ ክብል እንከሎ መራሒ ህግዲፍ፡ እቶም ንስደት ዝኾኑ መንእሰያት ኣሻኹሹ ሕቅፍፍኡ ናፊቕም ብወለንትኡም ክምለስዎ ማለቱ ዘይኮነ፡ ከራኽቡሎም ዝኸእለሉ ዝምዘመዞ መሳኹትን መስመራትን ከምዘለዎ ንምግላጽዮ ኔሩ።

ሃገራት ሱዳንን ግብጽን ልብያን ምስ ስርዓት ህግዲፍ ብምምሽጣር፡ ብተደጋጋሚ ብርክት ዝበሉ ኤርትራውያን ናብ ኤርትራ ከምዝመልሳ ዝፍለጥዮ። እዞን ሃገራት እዚኣተን ብጸጋ ጀኦግራፊካዊ ጉርብትና፡ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ኩነታት ኣይተሰወረንን። ነዚ እንዳፈለግን ነቲ ዓገብን ዝፈረማሉ ኣህጉራዊ ውዕል ስደተኛታት ዕሽሽ ብምባልን ድማየን፡ ነቶም ክንደይ መስገደላት ሰጊሮም ኣብ ሕቅፍፍኡን ዑቕባ ዝሓተቱ መንእሰያት ብኣስገዳድ ናብ ኤርትራ ክመልሳ ዝተራእያ። እቶም ግዳያት ናይዚ ዘይፍትሓዊ ዘይሰብኣውን ተግባራት ድማ፡ “ኣይበልናኩምንዶ” ተመለስኩምንዶ ተባሂሎም ንሕልፊት ከምዝፍረዱን፡ ንኣሰቃቂ ግፍዕታት ከምዝቃልዑን ኩሉ ዝፈልጠዮ።

ነቲ ስሙን መጋብሩን ክብድን ሕቆን ዝኾነ፡ ህዝባዊ ግንባር ንዲሞክራሲን ፍትሕን ዘይኮነ፡ ጉጅሌኣዊ ግንባር ንራዕድን ፍርሕን ክትብሎ ገላጺ ኮይኑ ዝርከብ ስርዓት፡ ዓለምና ንባህርያቱ ኣጸቢቓ ትፈልጠኳ እንተኾነት፡ ኣብዚ ቀረባ እዋናት ንዓለምና ዘገረመ እቲ ኣብ ሃገረ እስራኤል ኤርትራውያን ዘካየዱ ሰለማዊ-ሰልፊዮ ኔሩ። እቲ ቀንዲ መዛረቢ ዛዕባ ኮይኑ ዝቐነዮ ድማ፡ እቶም ሰልፊኛታት ገጾም ብማስኬራ ሸፊናዎ ምንባሮምዮ። መንእሰያትና ዋላኳ ብስርዓት ህግዲፍ ግለትን ካልእን ዝብል ኣነዋሪ ስም ይወሃቦም ደኣምበር፡ ግለት ንሶም ዘይኮነ እቲ ስርዓት ምዃኑ ብግብሪ ኣነጺሮሞዮም። እዞም ኤርትራውያን መንእሰያት፡ ማስኬራታት ክገብሩ ዝገደዱም፡ ነቶም ኣብ-ዓዲ ዝርከቡ ባተ-ሰቦም ባቲ ስርዓት ክወርዶም ንዝኸእል ሳዕቤን ስለዝገመቱዮም። ምክንያቱ ሎሚ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት፡ ንሰብ ብጽላሎቱ ዝፈርድ ስርዓትዮ። ኣብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት፡ ኣብ ክንዲ ካብ ኢዱ ዘምለጡ ኣባጽሕ ኣቦታትን ኣዴታትን ዝኣስርን፡ ኣሽሓት ገንዘብ ክኸፍሉ ዘገድድን፡ ኣረጋውያን ዘሳቕን ዝኣስርን ደረቐኛ ስርዓትዮ። ገዲፍካዮ ዘይገድፈካ ስርዓት፡ ኣይሃብካዮ ዘብል።